

Arkivsak: 21/01221-24

Rapport fra utvalg for Kirken i møte med jødedom og jøder (1. gangs behandling)

Sammendrag

Innledning:

Den norske kirke har hatt et behov for en fornyet teologisk refleksjon om sitt forhold til jødedom og jøder. Dette ble uttrykt i Kirkemøtets sak KM 15/16 Religionsmøte og dialog, hvor Kirkemøtet ber Bispemøtet og Mellomkirkelig råd jobbe mer med Den norske kirkes forhold til (blant annet) jødedom.

Bispemøtet og Mellomkirkelig råd for Den norske kirke oppnevnte i 2021 et utvalg som fikk i oppgave å utrede nettopp teologiske og praktiske perspektiver på Den norske kirkes relasjon til jøder og jødedom. Utvalget leverte utredningen til BM og MKR fredag 5. april.

- Mandat for utvalget kan leses her (og til slutt i selve utredningen):
https://www.kirken.no/globalassets/kirken.no/aktuelt/filer%202021/mandat_utvalg_dnk%20og%20j%C3%B8der%20og%20j%C3%B8dedom.pdf
- Utredningen kan leses her:
[Den norske kirke i møte med jødedom og jøder](#)

Forslag til vedtak

På bakgrunn av samtalen i MKR ble det besluttet å følge opp behandlingen av utredningen på følgende måte:

1. Innspill til plan for videre behandling og eventuelle seminarer/koordinering med Bispemøtet.

2. Innspill til plan for konkrete tiltak – på kort sikt og på lengre sikt (ref. anbefalingene i utredningen).

Saksorientering

Bakgrunn

Dette er en første behandling av utredningen i MKR. Bispemøtet og MKR skal i fellesskap ha internseminar 14. mai om utredningen. Derfor vil denne førstegangsbehandlingen i MKR ha særlig fokus på:

- En første samtale om MKRs ansvarsområder som omtales i utredningen. Hvordan utredningens omtale av disse ansvarsområdene skal tas videre i rådet og i rådets utvalg: Teologisk nemnd (TN), Menneskerettighetsutvalget (MRU) og Komiteen for internasjonale spørsmål (KISP).
- Overordnede tilbakemeldinger. Samtale mellom rådets medlemmer om funn og anbefalinger i utredningen som rådsmedlemmene tenker må tas opp til videre drøfting på fremtidige rådsmøter.

Drøftingen i rådet 6. mai er tenkt som en «inngang» til seminaret 14. mai og videre behandling i rådet. Drøftingen skjer i lukket møte i form av samtale om de utfordringer og spørsmål som reises i utredningen.

Det er også viktig å tenke videre behandling av utredningen i rådet i sammenheng med:

1. Behandlingen i Bispemøtet (ansvarsfordeling og koordinering).
2. Den norske kirkes overordnede behandling av minoriteter og urfolk og fremtidige unnskyldninger og forsoningstiltak som følge av funn som er gjort blant annet i Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport (samer, kvener/norskfinner og skogfinner) og gjennom videre behandling og oppfølging av tatere/romani i forlengelse av NOU 2015: 7 Assimilering og motstand (Bispemøtet).
3. Forberedelse til KM-saken om rasisme (og antisemittisme) i 2026.

Det forventes at rådets medlemmer har gjort seg kjent med hovedinnholdet i utredningen (se lenke til utredningen først i dette dokumentet). Utredningens innledning, oppsummering på slutten av hvert kapittel, avsluttende betraktninger og anbefalinger er en god første inngang til utredningen. Kapittel 2: Antisemittisme – en historisk skisse frem til dagens forsøk på definisjoner, kan forstås som et grunnlagskapittel for hele utredningen.

Møteplan for førstegangsbehandling:

Førstegangsbehandlingen innledes av Kristine Sandmæl og Olav Fykse Tveit. De vil ha en overordnet gjennomgang av mandat for utvalgets arbeid inkludert temafelt som er belyst, metodikk som ligger til grunn for utredningen og utvalgets anbefalinger. Sandmæl og Tveit vil reflektere kort over utredningen og det videre

arbeidet med den i Mellomkirkelig råd (og Bispemøtet). Etter deres innledninger blir det samtale i Rådet.

For Mellomkirkelig råds del er det viktig å identifisere hvilke deler av utredningen som særlig berører rådets arbeid, og hvilke som særlig knyttes til Bispemøtets ansvarsområde. Det er opplagt også mye materiale som er overlappende.

I utgangspunktet er følgende kapitler særlig relevante for MKR:

- Kapittel 4: Den norske kirkes menneskerettighetsarbeid i Norge og Midtøsten.
- Kapittel 5: En drøfting av omstridte eksempler fra Den norske kirkes Israel-Palestina-engasjement.
- Kapittel 9: Misjon og jesustroende jøder
- kapittel 10: Om landet – sionisme, kristensionisme og landløfter
- Kapittel 11: Interreligiøs dialog og interreligiøs solidaritet: utfordringer og ressurser i Den norske kirkes selvforståelse i møte med jøder og jødedom i Norge, osv.).

Etter runden med gjennomgang av nevnte kapitler (ca. 50 minutter) åpner vi for en del med generelle innspill og refleksjoner om funn i utredningen (50 minutter).

Økonomiske/administrative konsekvenser

Foreløpig for tidlig å si noe konkret om dette punktet.